

طرح خرید و ذخیره‌سازی میوه و مرکبات سال ۱۳۸۷، تامین سبد کالایی ماه مبارک رمضان، واردات دام زنده، اصلاح آیین‌نامه توزیع و افزایش ۵ درصدی سهمیه مصوب شیر یارانه‌ای، شناور نمودن سهمیه شیر استان و تامین یارانه شیر خانوار استان‌هایی که مازاد توزیع دارند و همچنین، ابلاغیه وزیر بازرگانی در خصوص پرداخت یارانه از محل تنخواه تنظیم بازار به اتحادیه‌های اسکاد^(۱) و فرهنگیان از مهم‌ترین اقدامات و برنامه‌های وزارت بازرگانی برای تنظیم بازار در سال ۱۳۸۷ بود.

با توجه به کاهش تولید محصولات کشاورزی به ویژه غلات که به دلیل خشکسالی شدید در سال زراعی ۱۳۸۷ و سرمازدگی محصولات به وقوع پیوست، تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای راهبردی (عمدتاً گندم) به میزان زیادی از طریق واردات توسط دولت صورت گرفت. علاوه بر این، طبق قانون متمم قانون بودجه سال ۱۳۸۷ مصوب تیر ماه ۱۳۸۷ به دولت اجازه داده شد که علاوه بر ارقام مندرج در بودجه سال ۱۳۸۷ معادل ۲۰ هزار میلیارد ریال از محل حساب ذخیره ارزی برداشت کرده و برای خرید و واردات کالاهای اساسی و ضروری تخصیص دهد. همچنین، مطابق تصمیم وزیران عضو کمیسیون ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، در راستای تنظیم بازار داخلی، تعرفه واردات (سود بازرگانی) کالاهایی که با کمبود عرضه مواجه بودند نظیر پودر یا مایع لباسشویی، پروفیل و انواع محصولات فولادی (تعداد ۶۳ قلم)، برای سال ۱۳۸۷ کاهش یافت. شایان ذکر است که سود بازرگانی

در سال ۱۳۸۷، براساس آمار مقدماتی حساب‌های ملی ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی به قیمت‌های جاری ۳۵۳/۲ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۱۳۸۶، حدود ۲۱/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، نسبت ارزش افزوده این بخش به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری ۱۰/۵ درصد بود که در مقایسه با سال قبل (۱۰/۲ درصد) اندکی افزایش داشت.

در سال ۱۳۸۷، ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی نسبت به سال قبل به قیمت‌های ثابت (سال ۱۳۷۶) به میزان ۰/۳ درصد افزایش یافت. در زیربخش بازرگانی داخلی، ارزش افزوده فعالیت خرده‌فروشی به قیمت‌های ثابت ۱۳۷۶، حدود ۵/۷ درصد کاهش یافت و ارزش افزوده فعالیت عمده‌فروشی از رشدی معادل ۲/۳ درصد برخوردار بود.

۸-۱- اقدامات دولت جهت تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای اساسی

۸-۱-۱- مصوبات عمده دولت در راستای تنظیم بازار داخلی

در راستای تحقق سیاست‌های اجرایی، تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای اساسی مردم اقدامات موثری از سوی وزارت بازرگانی در سال ۱۳۸۷ صورت گرفت. خرید روغن خام به میزان ۵۰۰ هزار تن توسط شرکت بازرگانی دولتی ایران، بررسی مجدد تعرفه واردات ۴۳ قلم کالای اساسی، تسهیل واردات برنج از طریق حذف تعرفه وارداتی (۱۵۰۰ ریال بابت هر کیلوگرم)، پرداخت یارانه میوه و مرکبات ایام پایانی سال ۱۳۸۶ و اجرای

۱- اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف کارکنان دولت

استفاده از کارت هوشمند، تصویب ساختار، تشکیلات و نیروی انسانی مناسب برای مقابله با افزایش قیمت‌ها و سایر اقدامات مورد نیاز تشکیل گردید.

اتخاذ تصمیم در خصوص تنظیم برنامه توزیع گوشت مرغ توسط وزارت جهاد کشاورزی، تامین نهاده‌های تولیدی (نظیر بذر و کود) کشاورزان گندم‌کار و اختصاص سبد کالایی ویژه ماه مبارک رمضان به کارمندان دولت و خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، از مهم‌ترین تصمیمات کارگروه کنترل بازار برای تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای اساسی و ضروری جامعه در سال ۱۳۸۷ بود.

۸-۱-۲- واردات و موجودی انبار مواد غذایی عمده

براساس آمار شرکت بازرگانی دولتی ایران، در سال ۱۳۸۷ واردات شکر توسط دولت صورت نگرفت و موجودی آن در پایان سال نیز حدود ۱۵/۷ درصد کاهش داشت. افزایش چشمگیر واردات و موجودی شکر در سال‌های قبل که منجر به بروز مشکلاتی برای تولیدکنندگان داخلی قند و شکر گردید می‌تواند از دلایل اصلی کاهش واردات شکر توسط دولت باشد. در مقابل، به دلیل خشکسالی بی‌سابقه و کاهش تولید گندم در داخل کشور، واردات آن به طور چشمگیری افزایش یافت؛ به گونه‌ای که در سال ۱۳۸۷، حدود ۵/۹ میلیون تن گندم وارد کشور گردید.

علاوه بر این، مطابق اطلاعات ارائه شده توسط شرکت پشتیبانی امور دام کشور، در سال ۱۳۸۷ نیز همانند سال قبل واردات گوشت توسط بخش دولتی صورت نگرفت. براساس آمار مزبور، موجودی انبار گوشت قرمز در پایان سال ۱۳۸۷ حدود ۱۳ هزار تن بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل بیش از ۸ برابر افزایش داشت.

کالاهایی مانند برنج، کره، شیر خشک صنعتی، ذرت، کنجاله و جو که در سال ۱۳۸۶ به صفر درصد تقلیل یافته بود، در سال ۱۳۸۷ نیز بدون تغییر باقی ماند.

در سال ۱۳۸۷، به منظور کاهش ورود سیب‌زمینی به کشور و رفع مشکل مازاد عرضه این محصول، سود بازرگانی سیب‌زمینی تازه یا سرد کرده از ۴ به ۳۰ درصد افزایش یافت. ضمناً مقرر گردید که به خریداران از سیب‌زمینی‌کاران و صادرکنندگان سیب‌زمینی به ازای هر کیلوگرم معادل ۵۰۰ ریال یارانه و مشوق صادراتی پرداخت شود.

علاوه بر این، با توجه به کمبود عرضه محصولات اساسی و کالاهای راهبردی و در راستای تنظیم بازار داخلی و تامین امنیت غذایی جامعه، صادرات برخی محصولات نظیر علوفه و خوراک دام و طیور (شامل ذرت دامی، سورگوم دانه‌ای، جو، گندم دامی و ...)، برنج، ذرت، کنجاله سویا، گوشت مرغ، روغن نباتی خام (تصفیه و بسته‌بندی نشده)، نخود خام، لپه و انواع لوبیا مشمول عوارض صادراتی گردید. همچنین، عوارض صادراتی گندم و آرد با توجه به کمبود تولید داخلی افزایش یافت و به ترتیب به میزان ۴ و ۵ هزار ریال به ازای هر کیلوگرم تعیین شد. ارقام مزبور در سال قبل به ترتیب ۱۰۰۰ و ۱۵۰۰ ریال بود. علاوه بر این، به منظور جلوگیری از صادرات زعفران به صورت فله و تشویق صادرات به صورت بسته‌بندی، عوارض صادرات فله‌ای به میزان ۵ درصد و جایزه صادراتی زعفران بسته‌بندی بین ۴ تا ۱۰ درصد تعیین گردید.

به موجب تصویب‌نامه هیات وزیران، از اوایل سال ۱۳۸۷ کارگروه کنترل بازار با مسئولیت وزارت بازرگانی برای پیشگیری از افزایش قیمت کالاهای و خدمات، نظارت بر قیمت‌گذاری کالاها توسط واحدهای صنعتی، اجرای سیستم

جدول ۸-۱- واردات و موجودی انبار مواد غذایی عمده

(هزار تن)

درصد تغییر	موجودی در پایان سال		درصد تغییر	واردات (۱)		
	۱۳۸۷	▲ ۱۳۸۶		۱۳۸۷	▲ ۱۳۸۶	
۳۲/۷	۵۰۲۲/۴	۳۷۸۴/۴	θ	۵۹۳۷/۰	۰/۰	گندم
-۱۵/۷	۵۶۲/۷	۶۶۷/۳	-۱۰۰/۰	۰/۰	۴۴۵/۰	قند و شکر
▣	۱۳/۰	۱/۵	θ	۰/۰	۰/۰	گوشت قرمز

ماخذ: وزارت بازرگانی، شرکت بازرگانی دولتی ایران و شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور
۱- شامل واردات بخش خصوصی نمی‌باشد.

۸-۱-۳- نظام سهمیه‌بندی کالاها

۱۳۸۷ بوده است. از مجموع کالاهای توزیع شده، سهم قند و شکر حدود ۵۳ درصد و سهم روغن نباتی ۴۷ درصد بود. در این سال مقدار توزیع قند و شکر و روغن نباتی در کل بخش‌های شهری، روستایی و عشایری به ترتیب ۴۴۲/۳ و ۳۹۳ هزار تن بود.

براساس قوانین بودجه کل کشور، در سال‌های قبل به منظور افزایش یارانه مواد غذایی خانواده‌های کم‌درآمد، زنان و کودکان بی‌سرپرست و مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، بخشی از اعتبارات پیش‌بینی شده در قانون بودجه در قالب کالاهای کالابری به اقشار مذکور اختصاص می‌یافت؛ لیکن از سال ۱۳۸۶، هیچ‌گونه کالایی به صورت کالابری به مددجویان یاد شده تخصیص نیافت. در مقابل، بن غیرنقدی خرید به میزان سرانه ۳۲۰ هزار ریال به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور پرداخت گردید. این میزان در سال ۱۳۸۷ به ۳۶۰ هزار ریال افزایش یافت. در سال ۱۳۸۷، تعداد بن‌های اختصاص‌یافته به مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور به ترتیب حدود ۷/۵ و ۱/۵ میلیون قطعه بود که در مقایسه با سال قبل تغییر محسوسی نداشت.

۸-۲- سرمایه‌گذاری دولت

در سال ۱۳۸۷، اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی برای امور بازرگانی داخلی شامل برنامه تنظیم بازار داخلی و تجارت الکترونیکی به میزان ۵۶۳/۶ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب سال قبل، حدود ۳/۳ درصد افزایش داشت.

براساس گزارش وزارت بازرگانی، در سال ۱۳۸۷ نیز کالاهای اساسی شامل قند و شکر و روغن نباتی از طریق کالابری توزیع شد، لیکن توزیع برنج از طریق کالابری حذف گردید. در این سال در مجموع، تعداد ۲۳ کالابری قند و شکر در قالب سهمیه سراسری (شهری، روستایی و عشایری) تصویب گردید و تعداد ۲۰ کالابری اعلام شد که در مقایسه با میزان کالابری‌های تخصیص‌یافته در سال قبل (تعداد ۲۲ کالابری) کاهش داشت. در این سال یارانه مربوط به کالابری حذف شده قند و شکر به سرجمع یارانه شیر اضافه شد. همچنین، تعداد ۶ کالابری روغن نباتی در سال ۱۳۸۷ اعلام و توزیع شد که در مقایسه با سال قبل تغییری نداشت.

در سال ۱۳۸۷، سرانه توزیع قند و شکر سراسری در بخش شهری، روستایی و عشایری به میزان ۱/۲ کیلوگرم بود. این در حالی است که سرانه توزیع در بخش عشایری سال قبل به میزان ۲/۷ کیلوگرم بوده است. در سال مزبور، تعداد کالابری قند و شکر اعلام شده در بخش‌های شهری، روستایی و عشایری به ترتیب ۴، ۸ و ۸ کالابری بود.

در سال مورد بررسی، سهمیه سرانه روغن نباتی کشور معادل ۰/۹ کیلوگرم بود که طی ۶ کالابری، مانند سال پیش از آن، به صورت ترکیبی در سراسر کشور و در بخش‌های شهری، روستایی و عشایری توزیع شد.

در سال ۱۳۸۷، در مجموع حدود ۸۳۵/۳ هزار تن کالای اساسی شامل روغن و قند و شکر توزیع شد که در مقایسه با سال قبل حدود ۳۷ درصد کاهش نشان می‌دهد. بخشی از کاهش مزبور به علت عدم توزیع برنج به صورت کالابری در سال

فصل ۸ بازرگانی داخلی

درصد) را به خود اختصاص داد و سهم تجارت الکترونیکی از اعتبارات پرداختی حدود ۱۴/۷ درصد بود.

ردیف برنامه تنظیم بازار داخلی شامل برنامه احداث و توسعه سیلوها، تجهیز، بازسازی و نگهداری تاسیسات ذخیره گندم، احداث مراکز کشتارگاهی و سردخانه در شهرهای مختلف، احداث انبارهای چند منظوره، تعمیر و تامین تجهیزات و ماشین آلات و همچنین برنامه کمک‌های فنی و اعتباری به بخش خصوصی و تعاونی می‌باشد.

در این سال اعتبارات پرداختی بابت بازرگانی داخلی تنها از ۱/۰ درصد رشد برخوردار شد و به رقمی حدود ۳۹۸/۷ میلیارد ریال بالغ گردید.

در سال ۱۳۸۷، میزان تحقق اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخت شده در فصل بازرگانی داخلی حدود ۷۰/۷ درصد بود که در مقایسه با میزان تحقق سال قبل (۷۲/۰ درصد) عملکرد پایین تری داشت. اعتبارات پرداختی بابت تنظیم بازار داخلی، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته به بخش بازرگانی داخلی (به میزان ۸۵/۳

جدول ۸-۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در فصل بازرگانی داخلی

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)		درصد تحقق		عملکرد		ارقام مصوب		
۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	▲ ۱۳۸۶	
۸۵/۳	۸۳/۰	۷۰/۹	۶۹/۹	۳۴۰/۲	۳۲۶/۲	۴۷۹/۵	۴۶۶/۷	برنامه تنظیم بازار داخلی
۱۴/۷	۱۷/۰	۶۹/۵	۸۴/۳	۵۸/۵	۶۶/۶	۸۴/۱	۷۹/۰	برنامه تجارت الکترونیکی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷۰/۷	۷۲/۰	۳۹۸/۷	۳۹۲/۸	۵۶۳/۶	۵۴۵/۷	جمع کل

ماخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ و خزانه‌داری کل وزارت امور اقتصادی و دارایی

۸-۳- تسهیلات بانکی

خالص کل تسهیلات اعطایی به بخش‌های مختلف اقتصادی می‌باشد. در این میان، مانده تسهیلات اعطایی به بخش غیردولتی بازرگانی داخلی با ۲/۹ درصد رشد به ۱۸۳/۲ هزار میلیارد ریال بالغ گردید، لیکن مانده تسهیلات در بخش دولتی همانند سال قبل رشد منفی (به میزان ۲۲/۵ درصد) داشت و به ۱۲/۹ هزار میلیارد ریال رسید.

در پایان سال ۱۳۸۷، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی با افزایش اندک ۰/۸ درصدی نسبت به سال قبل مواجه شد و به ۱۹۶/۱ هزار میلیارد ریال بالغ گردید. این میزان، معادل ۳۶/۴ درصد تسهیلات اعطایی به بخش «بازرگانی، خدمات و متفرقه» و همچنین ۱۲/۱ درصد مانده

جدول ۸-۳- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی (۱)

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال		
۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۸	۴۷/۱	۱۹۶۰۹۹/۵	۱۹۴۶۰۴/۸	کل بخش‌ها
۹۳/۴	۹۱/۵	۲/۹	۵۵/۸	۱۸۳۲۱۸/۰	۱۷۷۹۸۰/۷	بخش غیردولتی
۴۸/۷	۵۱/۴	-۴/۶	۳۳/۹	۹۵۴۴۷/۵	۱۰۰۰۴۳/۸	بانک‌های تجاری
۰/۳	۰/۴	-۲۰/۲	□	۵۸۹/۸	۷۳۸/۹	بانک‌های تخصصی
۴۴/۵	۳۹/۷	۱۲/۹	۹۵/۵	۸۷۱۸۰/۷	۷۷۱۹۸/۰	بانک‌ها و موسسات اعتباری غیردولتی
۶/۶	۸/۵	-۲۲/۵	-۷/۸	۱۲۸۸۱/۵	۱۶۶۲۴/۱	بخش دولتی
۶/۵	۸/۵	-۲۲/۸	-۷/۸	۱۲۸۳۵/۷	۱۶۶۲۴/۱	بانک‌های تجاری
۰/۰	۰/۰	θ	θ	۴۵/۸	۰/۰	بانک‌های تخصصی
۰/۰	۰/۰	θ	θ	۰/۰	۰/۰	بانک‌ها و موسسات اعتباری غیردولتی

۱- بدون احتساب سود و درآمد سال‌های آتی می‌باشد.

متعلق به بخش غیردولتی بازرگانی داخلی بود که این سهم در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱/۹ واحد درصد افزایش یافته است. در سال مذکور، سهم بانک‌های تجاری و تخصصی از کل مانده

بررسی عملکرد بانک‌ها و موسسات اعتباری در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از مانده خالص تسهیلات اعطایی در بخش بازرگانی (۹۳/۴ درصد)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۷

نشان می‌دهد. تعداد پرونده‌های اجرایی تشکیل شده در استان تهران نیز ۲۳/۵ هزار فقره بود که نسبت به سال قبل ۴/۸ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۸۷، حدود ۴۵۸/۵ میلیارد ریال سفته و برات به نرخ نیم در هزار در شهر تهران به فروش رسید که در مقایسه با سال قبل ۱۵/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال میزان سفته و برات واخواست شده به مبلغ اسمی با حدود ۱۹/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۶۸۹۹/۱ میلیارد ریال رسید؛ این در حالی است که ارزش سفته و برات واخواست شده طی سال قبل حدود ۷۲ درصد رشد داشت.

در سال مورد بررسی، تعداد ۶۳/۶ میلیون برگ سند بانکی^(۵) به ارزش ۴۶۶۳/۶ هزار میلیارد ریال در اتاق پایاپای اسناد بانکی تهران مبادله شد که نسبت به سال قبل از لحاظ تعداد ۱۹/۵ درصد کاهش داشت، اما از نظر ارزش حدود ۱۲/۲ درصد افزایش یافت. نسبت ارزش اسناد بانکی مبادله شده در اتاق پایاپای تهران به ارزش اسمی تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه در سال ۱۳۸۷، حدود ۱/۳۸ برابر بود که در مقایسه با نسبت سال قبل (رقم ۱/۴۵ برابر) اندکی کاهش دارد. در سال ۱۳۸۷، تعداد و ارزش اسناد برگشت داده شده در مقایسه با سال قبل به ترتیب به میزان ۲۶ و ۴۱/۸ درصد رشد داشت. همچنین، نسبت مبلغ اسناد برگشتی به کل ارزش اسناد مبادله شده ۴/۵ درصد بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۰/۹ واحد درصد افزایش یافت.

جدول ۸-۵- وضعیت اسناد مبادله شده و برگشت داده شده در (ارزش: میلیارد ریال) اتاق پایاپای اسناد بانکی تهران
(تعداد: هزار برگ)

درصد تغییر	سال	
	۱۳۸۷	۱۳۸۶
اسناد مبادله شده		
تعداد	۶۳۶۴۹	۷۹۰۵۴
ارزش	۴۶۶۳۵۷۱	۴۱۵۷۰۶۵
اسناد برگشت داده شده		
تعداد	۴۹۴۴	۳۹۲۵
ارزش	۲۰۹۴۲۲	۱۴۷۶۸۰
درصد اسناد برگشتی به مبادله شده		
تعداد	۷/۸	۵/۰
ارزش	۴/۵	۳/۶

۵- اسناد مبادله شده در اتاق پایاپای اسناد بانکی تهران شامل انواع چک‌ها از جمله ایران چک، چک بین‌بانکی و چک‌های حساب جاری اشخاص حقیقی و حقوقی می‌باشد.

خالص تسهیلات اعطایی به بخش بازرگانی داخلی ۵۵/۵ درصد بود. در این میان، سهم بانک‌ها و موسسات اعتباری غیردولتی در مقایسه با سال قبل از افزایشی به میزان ۴/۸ واحد درصد برخوردار بود و سهم آن از مانده تسهیلات اعطایی به بخش بازرگانی داخلی از ۳۹/۷ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۴۴/۵ درصد افزایش یافت.

۸-۴- معاملات بازرگانی

تعداد معاملات قطعی^(۱)، شرطی^(۲) و ذمه‌ای^(۳) ثبت شده در دفترخانه‌های اسناد رسمی کشور در سال ۱۳۸۷ حدود ۳/۴ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل ۳/۹ درصد کاهش داشت. در میان معاملات مزبور، تعداد معاملات قطعی ثبت شده حدود ۳/۱ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل ۲ درصد افزایش نشان می‌دهد؛ لیکن تعداد معاملات شرطی و ذمه‌ای ثبت شده به ترتیب ۳۹/۶ و ۳۱/۳ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت. از مجموع معاملات مذکور، حدود ۳۳/۹ درصد در استان تهران صورت گرفت، اما تعداد معاملات ثبت شده در این استان نسبت به سال قبل ۵/۵ درصد کاهش داشت و موجب کاهش سهم مزبور در مقایسه با سال قبل گردید.

جدول ۸-۴- وضعیت معاملات ثبت شده در دفاتر (تعداد: هزار فقره) اسناد رسمی کل کشور

درصد تغییر	سال	
	۱۳۸۷	۱۳۸۶
جمع معاملات	۳۴۱۸/۷	۳۵۵۸/۵
معاملات قطعی	۳۱۰۸/۳	۳۰۴۸/۵
معاملات شرطی	۲۸۹/۵	۴۷۹/۶
معاملات ذمه‌ای	۲۰/۹	۳۰/۴
پرونده‌های اجرایی	۹۶/۳	۸۱/۳

در سال مورد بررسی، تعداد پرونده‌های اجرایی^(۴)

تشکیل شده در خصوص عدم انجام تعهدات مربوط به معاملات ثبت شده در دفاتر اسناد رسمی کشور معادل ۹۶/۳ هزار فقره بود که در مقایسه با سال ۱۳۸۶ حدود ۱۸/۵ درصد افزایش

- ۱- اگر در عقد بیع هیچ‌گونه شرطی برای قبض مبیع ذکر نشده یا برای تادیه بهای مورد معامله و تسلیم مبیع موعود و شروطی معین نشده باشد، معامله قطعی است.
- ۲- اگر در عقد بیع برای قبض مبیع یا تادیه بهای آن شروطی معین یا برای فروشنده یا خریدار یا هر دو یا شخص ثالث، اختیار خاصی از قبیل اختیار فسخ در مدت معین تعیین شده باشد، معامله شرطی است.
- ۳- معامله‌ای است که به موجب آن شخص تعهد می‌کند وجه یا مال معینی را در موعود مقرر به دیگری پرداخت یا تسلیم نماید.
- ۴- پرونده‌ای است که به علت تخلف از انجام تعهدات به استناد اسناد رسمی در اداره ثبت تشکیل می‌شود.

۸-۵- شرکت‌های تعاونی

مشابه سال قبل ۱۹/۲ درصد کاهش یافت. سرانه سرمایه هر عضو از شرکت‌های تعاونی تامین نیاز تولیدکنندگان ۳/۶ میلیون ریال، تامین نیاز مصرف‌کنندگان ۰/۷ میلیون ریال و تامین نیاز صنوف خدماتی ۵/۸ میلیون ریال بود.

جدول ۸-۶- وضعیت شرکت‌های تعاونی ثبت شده

درصد تغییر	سال		
	۱۳۸۷	۱۳۸۶	
	۲۰۰۳۳	۲۵۰۱۷	تعداد اعضا(نفر)
-۱۹/۹	۳۰۵۲	۵۰۷۷	تامین نیاز تولیدکنندگان
-۳۹/۹	۱۵۶۸۶	۱۹۴۰۴	تامین نیاز مصرف‌کنندگان
-۱۹/۲	۱۲۹۵	۵۳۶	تامین نیاز صنوف خدماتی
۱۴۱/۶	۳۸۵	۴۵۱	تعداد(شرکت)
-۱۴/۶	۱۵۲	۲۴۰	تامین نیاز تولیدکنندگان
-۳۶/۷	۱۶۶	۱۷۱	تامین نیاز مصرف‌کنندگان
-۲/۹	۶۷	۴۰	تامین نیاز صنوف خدماتی
۶۷/۵	۲۹۸۱۸	۱۵۷۲۳۹	سرمایه(میلیون ریال)
-۸۱/۰	۱۱۰۸۰	۵۰۰۶۷	تامین نیاز تولیدکنندگان
-۷۷/۹	۱۱۲۷۸	۱۰۴۰۰۹	تامین نیاز مصرف‌کنندگان
-۸۹/۲	۷۴۶۰	۳۱۶۳	تامین نیاز صنوف خدماتی
۱۳۵/۹	۳۷۵۴	۴۹۱۰	اشتغال(نفر)
-۲۳/۵	۱۷۹۲	۲۵۰۸	تامین نیاز تولیدکنندگان
-۲۸/۵	۱۱۹۵	۲۰۰۹	تامین نیاز مصرف‌کنندگان
-۴۰/۵	۷۶۷	۳۹۳	تامین نیاز صنوف خدماتی
۹۵/۲			

ماخذ: معاونت طرح و برنامه وزارت تعاون

۸-۶- وضعیت واحدهای صنفی

مطابق آمار مرکز اصناف و بازرگانان ایران^(۱) در سال ۱۳۸۷، تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب در سراسر کشور ۱/۲ میلیون واحد بود که نسبت به سال قبل ۳۰/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. از این تعداد واحد صنفی، حدود ۵۲/۷ درصد صنوف توزیعی، حدود ۲۵/۱ درصد صنوف خدماتی و ۲۲/۲ درصد صنوف تولیدی بودند. در میان گروه‌های صنفی مزبور، تعداد واحدهای صنوف توزیعی دارای پروانه کسب با ۱۷/۱ درصد کاهش، کمترین کاهش رشد نسبت به سال گذشته را دارا بود و صنوف خدماتی با ۵۱/۷ درصد، بیشترین کاهش را داشت.

جدول ۸-۷- تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب(۱)

سهام(درصد)	درصد تغییر		سال		کل واحدها
	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۵	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۳۰/۳	-۸/۶	۱۷۳۱/۴	۱۸۹۳/۶
۲۲/۲	۱۹/۵	-۲۰/۷	-۲۰	۲۶۷/۵	۳۴۴/۰
۵۲/۷	۴۴/۳	-۱۷/۱	-۱۳/۳	۶۳۵/۶	۸۸۳/۶
۲۵/۱	۳۶/۳	-۵۱/۷	-۵/۷	۳۰۳/۱	۶۶۶/۰

ماخذ: وزارت بازرگانی، مرکز اصناف و بازرگانان ایران

۱- آمار مذکور شامل شهرهای دارای سازمان‌های صنفی است.

۲- با توجه به تغییر طبقه‌بندی انجام شده در سال ۱۳۸۷، ردیف مزبور شامل صنوف «خدماتی» و «خدمات فنی» می‌باشد.

۱- طبق ماده ۴ قانون نظام صنفی و طبقه‌بندی انجام شده در مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران در سال ۱۳۸۷، اصناف با توجه به نوع فعالیت آنها به سه گروه تولیدی، توزیعی و خدماتی تقسیم شده‌اند.